

سالانه ۲۰۰ ریال	مذاکرات مجلس شورای ملی
۲۰۰	مذاکرات مجلس سنا
۶۰۰	آگهی‌ها
۹۰۰	مذاکرات مجلسین و آگهی‌ها

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۱۵

صورت مشروح مذاکرات مجلس روزیکشنبه

دهم اردیبهشت ماه ۱۳۳۴

فهرست مطالب :

- ۱) تصویب صورت مجلس جلسات ۷ و ۷-۷ اردیبهشت
- ۲) بیانات قبل از دستور آقایان: سلطانمراد بختیار - رضا افشار - صفاری درخشش
- ۳) بیانات آقای نایب نخست وزیر در باب مبارزه با فساد و مطالب دیگر
- ۴) معرفی آقای دکتر خانلری به معاونت وزارت کشور بوسیله آقای وزیر کشور
- ۵) تقدیم پنج فقره لایحه بوسیله آقای وزیر جنگ
- ۶) طرح و تصویب دو فوریت لایحه سازمان تعاونی مصرف نیروهای انتظامی
- ۷) طرح گزارش کمیسیون کشور راجع باصلاح ماده ۱۱ قانون توسعه معابر
- ۸) تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه مجلس يك ساعت و ۲۵ دقیقه پیش از ظهر برپاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس جلسات ۷ و ۷-۷ اردیبهشت

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود:

(شرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان: نقابت - خاکباز - بابادکتر - کتربینا - مسعودی - مصطفی ذوالفقاری - مسعود ذوالفقاری - عبدالرحمن فرامرزی - صادق بوشهری - محمود افشار - احمد

فرامرزی - صراف زاده - دهقان - قوامی اره - رضائی - حمیدیه - اورنگ - یورسرتیب - عابین بی جار - آقایان: جلیوند - خزیمه علم - مکرم - شادلو - سعیدی - میراشرفی - امیر احتشامی - پناهی - کدیور - دکتر افشار - دکتر عدل - پیراسته - دیرآمدگان وزود رفتگان با اجازه - آقایان: معین زاده - بزرگ ابراهیمی - سالار بهزادی - دکتر سعید حکمت - غضنفری - صفاری - محمودی - صدقی -

ثقة الاسلامی

دیرآمدگان وزود رفتگان بی اجازه - آقایان: تجدد - نراقی - سلطانمراد بختیار - عرب شیبانی - دکتر حمزوی - موسوی حشمتی

رئیس - نسبت بصورت مجلس نظری نیست؟ آقای مهندس اردبیلی

مهندس اردبیلی - جلسه گذشته در سؤالی که بنده از وزارت پست و تلگراف کرده بودم در بین سؤال مختصر اشتباهاتی دارد که اصلاح می کنم و تقدیم می کنم رئیس - بدهید اصلاح میشود آقای پیراسته

پیراسته - در جلسه گذشته بنده بوسیله تلفن اطلاع دادم که کسالت دارم و نمی توانم بیایم چون جلسه زود تعطیل شده بود تلفن جی فرصت نکرده بود اطلاع بدهد

رئیس - مکرر گفته شده آقایانی که گرفتاری برایشان پیش می آید بنویسند دیگر نظری نسبت بصورت مجلس نیست؟ صورت مجلس جلسات پنجم و هفتم اردی بهشت تصویب شد

۲- بیانات قبل از دستور

آقایان: سلطانمراد

بختیار - رضا افشار

صفاری - درخشش

رئیس - سه نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند آقای سلطانمراد بختیار

سلطانمراد بختیار - دولت سیهید زاهدی خوب یا بد رفت ولی قدر مسلم آنست که صدی نود وعده هائی را که به ملت ایران داد یا نخواست و یا اگر خواست نتوانست انجام دهد و بار از دائره وعده فراتر نگذاشت

نه تنها سیهید زاهدی بلکه باید گفت اغلب از دولت هائی که از سال ۱۳۲۰ تا بحال بروی کار آمده اند قدمی اساسی

برای بهبود وضع مردم این کشور برد نداشته اند و اگر احیاناً از طرف دولتی اصلاحاتی شروع شده از طرف دولت دیگر نادیده گرفته و طرح نوی انجام نشده دیگری جانشین آن گردیده

اگر بیلان ۱۴ ساله دولتها را در نظر بگیریم باین حقیقت پی خواهیم برد که راستی هیچ کاری انجام نشده و اگر استثنائاً عملی انجام گرفته فقط برای تهران بوده و بس (قنات آبادی - در تهران بیشترش تعارف بوده) خیر اینطور نبوده لوله کشی با ۲۰۰ میلیون تومان خرج برای تهران، سد کرج با ۳۲ میلیون دلار هزینه برای تهران - کارخانه برق السقوم با ۵ میلیون دلار قیمت خرید برای تهران - کشتارگاه آخرین مدل برای تهران -

تهرانی اگر مریض شد بیمارستان دارد دارو دارد - فرزندش مدرسه دارد - فرهنگ دارد - وسیله آسایش دارد - بانک ساختمانی برای توزیع خانه وزمین ارزان قیمت دارد بانک رهنی و کار گشائی دارد - بیمه کارمندان و آموزگاران دارد - کارمندانش زود تر حقوق میگیرند - اگر شکایتی داشت دستش زودتر بر مراجع صلاحیتدار میرسد و خیلی چیزهای دیگر که شهرستانی فاقد همه آنها است ولی در تهران هست

واصولاً مثل اینست که تهرانی از مادر بد دنیا آمده و شهرستانی و دهاتی از زن پدر (صحیح است) خلاصه هر چه بدست می آید برای تهران است ولی برای خارج از مرکز تا بحال که چیزی نبوده و اگر خدا بخواهد امید وارم آئینده بهتری داشته باشند فقط از يك لحاظ شهرستانها راحت

عین مذاکرات مشروح صد و یازدهمین جلسه از دوره هجدهم قانونگذاری اداره تدفین و تحریر صورت مجلس

هستند و آن فقدان وجود انویس های بنز است که آنها ندارند و این خود نعمت بزرگی است!!

بلی بعضی از دوتهای گذشته بفکر بهبود و اصلاح وضع خراب شهرستانها و دهات و ایلات میافزایند ولی متأسفانه این اصلاحات از حدود رادیو و تبلیغات دولتی پارا فراتر نمیگذشت.

براستی هر کس برادیو گوش میداد باور میکرد ایران بهشت برین شده زیرا رادیو تا آنجا که میتوانست سعی خود را مصروف تبلیغات گمراه کننده نمینمود و همواره اصلاحات را با کلمات هموطن دولت خدمتگزار شما چنین و چنان کرده است به مردم تعویل میداد ولی ما که در تهران بودیم میدانستیم که این اصلاحات فقط بوسیله رادیو انجام میگردد و هرگز به مرحله عمل نمیرسد.

مردمیکه دور از مرکز بسر می بردند و این صداها را میشنیدند باور نمی کردند که این خبرها این تبلیغات این اصلاحات خالی از حقیقت است و اگر خیلی شک میکردند افلا صدی پنجاه آنرا صحیح تصور نمینمودند اما وقتی میشنیدند که آنها اصلاحات شده و برای شهر آنها خبری نیست تقصیر را بگردن نماینده ای که بمجلس فرستاده اند می انداختند و وسیله تلگرافات و نامه ها بطرف نماینده سرازیر میشد که پس سهم ما از این همه اصلاحات کجاست؟ حق هم داشتند آنها ما را بنامند کی خود انتخاب کرده اند و تهران فرستاده اند و انتظار دارند برای آنها کاری انجام دهیم و قده های اصلاحی مؤثری برداریم - شاید اندکی از محرومیت هایی که دیده اند و می بینند کاسته شود - ولی متأسفانه نمایندگان آنچه باین در آن در میزدند و هر چه باین وزیر و آن وزیر مراجعه میکردند نتیجه عایدشان نمیشد و گوش شنوائی نبود تا فریادهای مردم برآشود (مهندس اردبیلی - حالا هم ندارند) جناب آقای دکتر امینی توجه بفرمائید استمداعی بنده از جنابعالی اینست.

در هر صورت دولتهای گذشته و بخصوص دولت سیهب زاهدی چه خوب و چه بد رفته و فعلا سر و کار ما با کابینه جناب آقای علاء است که کابینه تحول نام گرفته است. (فناات آبادی - خدا شفافش بدهد)

از انصاف نباید گذشت تمام وزرای این کابینه اشخاص خوش نام هستند و با برنامه ای که به پیشگاه ملت ایران عرضه داشته اند حتم دارم مورد پشتیبانی قاطبه ملت خواهند بود و امیدوارم دولت ایشان این فاصله را که بین مرکز و شهرستان ها بوجود آمده است از میان بردارند و در اجرای برنامه خود توفیق حاصل نمایند (انشاء الله) بخصوص آنکه سرلوحه برنامه

دولت ایشان مبارزه با دزدان و نادرستانی است که هر روز با مرای و شکلی تازه سربار این جامعه میشوند و مانند زلزلورق این ملت را میکوبند (صحیح است)

بر هیچکس پوشیده نیست که دزدی و نادرستی در بیشتر شئون ادارای این مملکت رخنه کرده و در آن موقعی که اکثریت ملت ایران بنام شب محتاجند این عده تمام هستی آنهارا بفراتر میبرند (صحیح است)

و تا بحال کسی نبوده که جلوی آن ها را بگیرد و امیدوارم این دولت بتواند دست افراد ناصالح را از سر مردم کوتاه کند (تجدد - اینها دعای ماه رمضان است؟) (فناات آبادی - سحر باید خواند) و این موضوع را نیز لازم بشد ذکر می داند که آقایان وزراء محترم در نظر داشته باشند مقصودشان از مبارزه با دزدان بیکار نمودن آن کارمند دون پایه فکرمند نباشد که بعلمت استیصال و عدم تکافوی حقوق ۲۰ ریال سوء استفاده کرده زیرا آن کارمند را می توان با ازدیاد حقوق که حقاً کم میگردد و حتی نمی تواند حد اقل معاش روزانه خود را تأمین کند براه راست هدایت کرد بلکه مبارزه بپرحمانه خود را بدون ترس و واژه با اشخاصی که میلیونها تومان پول این ملت فقیر را بچیب زده اند شروع نمایند و از هیچکس توصیه و سفارشی برای ترحم باین اشخاص قبول نکرده و تحت تأثیر هیچ مقامی قرار نگیرند تا بتوانند برنامه خود را بخواهی انجام دهند و نمایندگان مجلس هم چون خواهان سعادت و نیکی بختی ملت ایرانند یقیناً از پشتیبانی و حمایت دولت مضایقه نخواهند نمود و بعقیده بنده اولین قدمی که باید بنام هم آهنگی با دولت حاضر بردارند تصویب همان طرح تقدیمی چندی قبل در مورد زمین های از تهران تا کرج است (صحیح است) که همه می دانند مشتی نفع پرست کلاه بردار اراضی متعلق بدولت را بنام خود ثبت و با انواع حیلها در بورس قرار داده اند و از این راه منافع سرشاری عاید جیب خود می نمایند (صحیح است)

(فناات آبادی - غیر از آنجا جامای دیگر هم هست) هر جای دیگر هست جنابعالی بفرمائید البته چنانچه این دولت هم خدای نخواستہ مثل سایر دولتها نخواهد حقوق حقه مردم را بدهد و بوضع رقت بار شهرستان ها و دهات و ایلات توجهی ننماید بایستی مطمئن باشد که یکی از افراد مخالفان در این مجلس بنده خواهیم بود

موضوعی که باعث خوشوقتی است وجود جناب آقای دکتر امینی در دولت فعلی است و با عده صریحی که از پیش همین تریبون در مورد پیشهاد بنده در خصوص تخصیص ده میلیون دولار از وجوه قرضه خارجی بایلات در هنگام طرح لایحه قرضه دادند اینک انتظار دارم جناب ایشان قدم اول را بردارند در کابینه تحول این اقدام خیر

رادر مورد ایلات و عشایر به مرحله عمل در آورند زیرا وضع ایلات و عشایر بی اندازه رقت بار است و جای آن دارد که باین افراد میهن پرست و شاهدوست کمک فوری بشود زیرا عشایر تا کنون از تمام مزایای حقه و قانونی خود محروم بوده و دولتها هرگز بخواسته های آنها توجه ای نکرده اند مثلاً در بختیاری که قریب پانصد هزار نفر جمعیت دارد اگر بگویم که این پانصد هزار نفر هنوز راه ایاب و ذهاب ندارند تعجب خواهید کرد و اگر بگویم که ۱۴ سال است اثر خرابی آن دویل تلفات زیادی بفراد ایل و اغنام و احشام آنها وارد میشود تمام مقامات مسئول متوسل شده و نتیجه نگرفته اند باور نخواهند نمود - در دولت گذشته چندین بار بوزارت راه مراجعه کردم و تقاضای راه ویل سازی در منطقه بختیاری و چهار محال نمودم خیال میکنید غیر از تحول دادن جمله (چشم - انجام میدهم) کار دیگری کردند؟ (غضنفری - باور کنید همه جفا همینطور است) (همه نمایندگان) (رئیس - آقایان بگذارید گوش بدهم ببینم چه میگویند) باور بفرمائید بنده - فقط یگانه وزارت خانه ای که تا حدی به محرومیت های چهار محال و بختیاری توجه نمود وزارت بهداری بود که برای اولین بار دستور بهداری آقای دکتر صالح وزیر محترم بهداری را صادر کرد (مهندس اردبیلی - چرا در وزارت بهداری رفته و این اولین باری بود که بک مأمور عالیرتبه دولت برای آوردن احتیاجات ایلات و عشایر باین منطقه قدم می گذاشت ولی بعلمت عدم تکافوی اعتبار - داروهای را که بچهار محال و بختیاری دادند خیلی ناچیز بود اما نقشه های صحیح بهداری که جناب آقای دکتر صالح از تمام کشور دارند اگر بود چه کافی در اختیار داشته باشند میتوانند از حیث بهداشت قدم های مؤثری بردارند (مهندس اردبیلی - چرا در تهران خرج میشود) اینکه مسلم است همه بحث در اینست که یک چیزی هم بشهر - ستانها برسد و امیدوارم سایر وزارتخانه ها هم از وزارت بهداری پیروی نموده و لااقل با اعزام مأمورین عالیرتبه خود بنقاط دور دست و عقب مانند نیاز مند های مردم را برای العین مشاهده نمایند تا بتوانند فکری بحال آنها بکنند - اگر فکری شما آقای دکتر امینی فکری بکنید اگر مردم یک مأمور عالیرتبه دولتی را در شهرستان ها ببینند مسلماً خوشحال میشوند این یک اقدامی است که مسلماً برای آقایان وزراء ضرر ندارد (یکی از نمایندگان - خرج سفر هم میگیرند) بلکه خرج سفر هم میگیرند.

چهار محالی و بختیاری آنقدر از حیث راه ایاب و ذهاب اتومبیل در مضیقه است که در زمستان ناچار است سبکگاران اشورا هر بسته ۱۰ ریال و نفت را لیتری ۱۰ تا ۱۵

ریال خریداری نماید و چندین ماه از سال را فاقد قند و شکر و سایر مایحتاج زندگی بسر ببرد.

در کلیه ایلات و عشایر اسمی از سهیل قند و شکر برده نمیشود - در داد گناه شکر متجاوز از پنج هزار پرونده روی هم انباشته شده و باینکه رئیس داد گاه بیش از حد انتظار زحمت میکشد بواسطه رونق گرفتن دولت و نوبت تعیین وقت محاکمات کمتر از یکسال و هشت ماه نیست - در بختیاری مردم تا بحال بوسیله افراد زاندار و نظام وظیفه بوجود دولت پی میبرند و هیچگونه آثار و علائمی از علاقه دولتها نسبت بتأمین آسایش عمومی وجود ندارد در هر حال توجه آقایان وزراء مخصوصاً وزیر محترم راه را بوضع اسف بار چهار محال و بختیاری جلب مینماید و امیدوار است که دولت حاضر بتواند با قدمهای اصلاحی و مفید این فلاکت و بدبختی را که پایه و اساس عقب افتادن ملت ایران است از بین ببرد.

در خاتمه آرزو مندم دولت آقای علاء خدای نخواستہ کاری نکند که مردم ایران بپایس و نومیدی روبرو شوند زیرا بنظر بنده بپای دولت حاضر برای ملت ایران خیلی گران تمام خواهد شد و این امر موضوعی نیست که در آینده باسانی قابل جبران باشد.

(نمایندگان - انشاء الله) قربان وقت بنده تمام شده است؟

رئیس - بله ۲۰ آقای رضا افشار

رضا افشار - اخیراً برای تجدید روابط هوائی بکشور افغانستان رفته بودم و میل دارم با اجازه آقایان مشاهدات خود را در آنجا بعرض آقایان برسانم - تصدیق می فرمائید ما بطور کلی از اوضاع و احوال روحی و معنوی همسایگان خودمان کمتر اطلاعاتی داریم بنده هم مثل بسیاری از آقایان اطلاعاتم نسبت بکشور پادشاهی افغانستان محدود و مقید بود بحدود اطلاعاتی که در کتاب و یا توارخ خوانده بودم و رود آنجا حقیقه اسباب خوشوقتی و مسرت من شد که وضعیت آنجا را بر خلاف اطلاع خودم برخلاف گفته خلیله تشخصی دارم اوضاع و احوال ترقی و امنیت آن ها حقیقه بهت آور است و قابل تحسین و تقدیر است باندازه ای ترقی کرده اند که اگر قیاس بمدت بشود بر مراتب بیشتر از خیلی ها این کشور ترقی کرده است و یقین دارم ترقی این کشور اسلامی و برادر همکیش ما موجب خوشوقتی و خرسندی تمام آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی و اهل مملکت خواهد بود (صحیح است) در افغانستان تمایل نسبت به ملت و کشور ایران بگرمی و در نتیجه دولت قبلی از بین رفت و مورد بی مهری آمریکائی ها قرار گرفت و تجارت چین افتاد بدست انگلیس ها و ما توسطه صدر کار شد با همین عناوین و این زمره ها که در آنجا شروع شد و دولت را از بین بردند و تجارت یک مملکت را یک دولتی که در سیاست روز زنده بود و دعای

پار و تأسف عده زیادی از مردم افغانستان را آزران اسلامی ما شده است و تصور می کنم سوء اثر این نشریه در حل قضیه مبرمند هم بی اثر و بی نتیجه نبوده باشد باید این مسئله را هم بعرض آقایان برسانم که خوشبختانه آقای صلاح السلطنه که در آنجا مأموریت دارند یک مأمور لایق و وظیفه شناس و آزمووده است بلکه باندازه در محل محبوبیت و حسن سلوک و رفتار دارد که اسباب افتخار ایران و ایرانیان آنجا و اینجا خواهد بود (صحیح است) البته باید وزارت امور خارجه بگفته این آدم بنوشته جات این آدم بعقاید و افکار این آدم ترتیب اثر بدهد این بود عرض من راجع بآن جا.

اما دو موضوع دیگری که خواستم بخورتان عرض بکنم و استدعا بکنم که تمام توجه بفرمایند تا این عرایض خودم شده است تقریباً تمام جامعه را فاسد بدینا معرفی میکند من عقیده ندارم که این جامعه این نوعی که بعضی از مدعیان پاره ای بمقامات مدعی هستند که این جامعه فاسد است این جامعه اینطور فاسد باشد (صحیح است) عرض ثالثم اینست که ما در مملکت برای مبارزه علیه این فساد که برای ما بجهول و برای آن ها مشهود است بنده خیال می کنم هیچ فردی را نمیشود فاسد دانست مگر یک محکمه صلاحیت داری بفساد او رأی داده باشد (صحیح است) اگر در این مملکت بخواهد هر فردی یک فرد دیگری را مورد تهمت و اتهام قرار بدهد روزی اجنبی از این اتهامات استفاده و میل دارم با اجازه آقایان مشاهدات خودم را در آنجا بعرض آقایان برسانم - تصدیق می فرمائید ما بطور کلی از اوضاع و احوال روحی و معنوی همسایگان خودمان کمتر اطلاعاتی داریم بنده هم مثل بسیاری از آقایان اطلاعاتم نسبت بکشور پادشاهی افغانستان محدود و مقید بود بحدود اطلاعاتی که در کتاب و یا توارخ خوانده بودم و رود آنجا حقیقه اسباب خوشوقتی و مسرت من شد که وضعیت آنجا را بر خلاف اطلاع خودم برخلاف گفته خلیله تشخصی دارم اوضاع و احوال ترقی و امنیت آن ها حقیقه بهت آور است و قابل تحسین و تقدیر است باندازه ای ترقی کرده اند که اگر قیاس بمدت بشود بر مراتب بیشتر از خیلی ها این کشور ترقی کرده است و یقین دارم ترقی این کشور اسلامی و برادر همکیش ما موجب خوشوقتی و خرسندی تمام آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی و اهل مملکت خواهد بود (صحیح است) در افغانستان تمایل نسبت به ملت و کشور ایران بگرمی و در نتیجه دولت قبلی از بین رفت و مورد بی مهری آمریکائی ها قرار گرفت و تجارت چین افتاد بدست انگلیس ها و ما توسطه صدر کار شد با همین عناوین و این زمره ها که در آنجا شروع شد و دولت را از بین بردند و تجارت یک مملکت را یک دولتی که در سیاست روز زنده بود و دعای

بود و واقف تر بود بدست گرفت اینک در مملکت ما نظیر همین حرفها شروع شده است همه ما هم مدعی هستیم که فساد در این مملکت حکومت کرده است و با حکومت میخواند بکنند و عده ای هم مثل امشاسیندان آسمانی نزول کرده اند و عقیده شان اینست که باین فساد می خواهند مبارزه کنند بعقیده من در محیطی که استیلاء با فساد بوده باشد عده قلیلی نمی توانند فساد را از بین ببرند در این مملکت آن طوری که شایع است و شهرت داده و میدهند این فساد وجود ندارد (صحیح است) و بهترین دلیل اثبات وجود این مفسد با فساد اینست که باید اینها را بمحکمه بکشند و محاکمه بکنند وقتی قاضی از روی کمال حسن نیت روی مر قانون یک عده ای را فردیا جمعی را محکوم کرد ما می توانیم بگویم این عده فاسد بودند نه تمام جامعه نه محیط نحوه تبلیغاتی که شروع شده است تقریباً تمام جامعه را فاسد بدینا معرفی میکند من عقیده ندارم که این جامعه این نوعی که بعضی از مدعیان پاره ای بمقامات مدعی هستند که این جامعه فاسد است این جامعه اینطور فاسد باشد (صحیح است) عرض ثالثم اینست که ما در مملکت برای مبارزه علیه این فساد که برای ما بجهول و برای آن ها مشهود است بنده خیال می کنم هیچ فردی را نمیشود فاسد دانست مگر یک محکمه صلاحیت داری بفساد او رأی داده باشد (صحیح است) اگر در این مملکت بخواهد هر فردی یک فرد دیگری را مورد تهمت و اتهام قرار بدهد روزی اجنبی از این اتهامات استفاده و میل دارم با اجازه آقایان مشاهدات خودم را در آنجا بعرض آقایان برسانم - تصدیق می فرمائید ما بطور کلی از اوضاع و احوال روحی و معنوی همسایگان خودمان کمتر اطلاعاتی داریم بنده هم مثل بسیاری از آقایان اطلاعاتم نسبت بکشور پادشاهی افغانستان محدود و مقید بود بحدود اطلاعاتی که در کتاب و یا توارخ خوانده بودم و رود آنجا حقیقه اسباب خوشوقتی و مسرت من شد که وضعیت آنجا را بر خلاف اطلاع خودم برخلاف گفته خلیله تشخصی دارم اوضاع و احوال ترقی و امنیت آن ها حقیقه بهت آور است و قابل تحسین و تقدیر است باندازه ای ترقی کرده اند که اگر قیاس بمدت بشود بر مراتب بیشتر از خیلی ها این کشور ترقی کرده است و یقین دارم ترقی این کشور اسلامی و برادر همکیش ما موجب خوشوقتی و خرسندی تمام آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی و اهل مملکت خواهد بود (صحیح است) در افغانستان تمایل نسبت به ملت و کشور ایران بگرمی و در نتیجه دولت قبلی از بین رفت و مورد بی مهری آمریکائی ها قرار گرفت و تجارت چین افتاد بدست انگلیس ها و ما توسطه صدر کار شد با همین عناوین و این زمره ها که در آنجا شروع شد و دولت را از بین بردند و تجارت یک مملکت را یک دولتی که در سیاست روز زنده بود و دعای

اسامی لااقل ۲۷۵ نفر را میدانم (دکتر جزایری - کاملاً صحیح است) دو تا فراماسونری در دنیا هست یکی سبکانش رایت است در آمریکا است یکی هم گراندریان است در اروپا فراماسونری های گراندریان کارشان اطاعت کور کورانه از یک مبدائی است این مبداء (داراب - کجاست؟) انگلستان (صحیح است) اولاً ما نباید بگوئیم که فلان آقا انتحار سیاسی میکند یا بعضی جرایم مطالبی بنویسند من کشور خودم را بهر مقام و منزلتی ترجیح میدهم و از هیچ چیز در مقابل سعادت ملت و مملکت خودم بیم ندارم (احسن است) ما در درجه اول باید سعادت این مملکت را مد نظر قرار بدهیم (صحیح است) ما باید سعی بکنیم آن اشخاصی که بایک تمیز بیافه ای بایک تمیز شکلی بایک عنوان ظاهر الصلاحی وارد جامعه ما شده اند و میخواهند کشور ما را بصورت یک کشور اشرار و ناسیونال در بیاورند و اطاعت کور کورانه از یک سیاستی میکنند که متأسفانه این مملکت را همین سیاست خراب کرده است ما نباید این اشخاص را بگذاریم اقدامی کنند (احسن است) و کلاهی ملت آقایان نمایندگان محترم باید شجاعت اخلاقی داشته باشند بر ملت بعنوان وجود حزب نداریم یک وقتی اگر در این مملکت حزبی بوده است او را هم دیدیم که روی یک عنوان روی یک اباطیل و روی یک دساتین بهم خورد اختلاف انداختند و حکومت کردند در دنیا احزاب سیاسی که علناً در امور کشورشان مداخله می کنند آقایان میدانند خیلی زیاد است و یک احزابی هم در اروپا از قرن نوزدهم باین طرف وجود داشته اند از قبیل کار بوناری ایلی مینائی - فیلا دلفی - توگون بند - فراماسون فراماسون ها در ایران بی سابقه نیستند مرحوم ملکم خان مؤسس فراماسونری در ایران بود ما است که آنوقت فراوش خانه میگفتند بایک حکایت هائی هم راجع بفراماسونری در افواه و افکار مردم بود اخیراً نسبت ببقیه السیف فراماسون های موجود یک عده خیلی زیادی افزوده شده است و حتی در بین آقایان وزیران و آقایان نمایندگان و آقایان ستانور ها بعنوان فراماسون وجود دارد یک اثرها باین هم تشکیل شده است و اخیراً جوهری نامی بعنوان رابط از مصر آمده بوده است اینجا عذر این آقای جوهری را خواستند یکی از ستانورهای محترم رابط این حزب فراماسون در ایران یعنی ایران بازر از بواسط فراماسونری روی تحقیقات و تفحصاتی که بنده کرده ام و مطالعه کرده ام یک حزبی است بین المللی ما نباید اجازه بدهیم در این مملکتی که هنوز ملت مبتدی بیک اصول و پایه صحیحی نیست یک اشخاصی بین المللی بیایند در اینجا یک حزب فراماسونری تشکیل بدهند (صحیح است) این تشکیل شده است بنده

از این موقعیت ممتاز به نفع کشور استفاده نماید من آینده بسیار تاریک و نا مطلوبی را پیش بینی میکنم (صحیح است) همانطوریکه کردار در مجلس گفته شد و همه محافل مصلح بان معتقدند برای آنکه دولت در انجام اصلاحات و برنامه های عمرانی توفیق حاصل نماید در قدم اول باید با فساد مبارزه کند دست ناپا کان را از بیت المال ملت کوتاه نماید و این اصلی است غیر قابل انکار و بنده سابقاً بعرض مجلس رساندم و حتی بعقیده خود راههائی هم در طریق مبارزه با فساد نشان دادم که باید با کمال جدیت و سرعت در این راه قدم گذارده شود ولی امروز میخواهم یک نکته حساسی را در عین حال فقط من باب تذکر عرض بدارم

یکقانون مسلم و کلی در عرف و عادت اینست هر موضوعی که زباد تکرار شد جنبه ابتدالی بخود میگردد و بتدریج اصل منظور فراموش میشود و نتیجه اساسی بدست نمی آید مضافاً باینکه در این نوع موارد بعقیده بنده اصرار در تکرار اینکه جامعه ما فاسد است اغلب مستخدمین دولت دزد و رشوه خوارند یک نوع اهانتی است که مستقیماً متوجه شئون ملی جامعه ایرانی میشود (صحیح است) ملل بزرگ دنیا اهتمام میورزند که همیشه در هر موقع و در هر محفل از غرور ملی خود بحث کنند و جامعه خود را میری از فساد جلوه دهند (صحیح است) و اگر هم فساد در آنها ظاهر شود با تدابیر لازم در رفع آن فساد تلاش میکنند نه اینکه از ازم تا شام فساد جامعه خود را در هر محفل از غرور ملی خود بحث کنند و ابناء ملت خود بکشند (صحیح است) آقایان - در هر جامعه ای کم و بیش فساد رخنه میکند سایر ملل در دنیا امروز از فساد و پلیدیها میری و منزله نیستند متأسفانه دزدی و رشوه خواری و کلاه برداری در اجتماعات امروزی دنیا وجود دارد باید دانست چه چیز موجب ایجاد فساد میشود وقتی علت را پیدا کردید معلول از بین خواهد رفت - چرا باید ماداً ما در دنیا با این باشد که جامعه ما فاسد و خراب است و امید اصلاح نیست این تلقین به نفس از نظر معرفت الروح کاملاً بزیان و ضرر ما تمام میشود چنانچه ملاحظه میفرمائید مدتی است حس اعتماد از جامعه ما روی همین تلقینات رخت بر بسته و طبقات مختلف افراد کشور را فرسنگها از هم جدا کرده است بغض و عداوت و بد بینی جانشین عطفوت - همکاری و معاونت بایکدیگر شده و معلوم نیست مآلاً ما را بکجا خواهد کشید - آقایان - ایرانی همه در ادوار مختلف علو طبع و غرور ملی داشته در زندگانی قانع بوده و در درست کاری ضرب المثل بوده است - شواهد تاریخی زیادی در

اثبات این نظر داریم پس بنظر بنده بدون اینکه اوقات بیعت بگذرد باید راههای عافانه پیدا کرد و با ایجاد کارو تأمین زندگانی عمومی و تعدیل مماش و اجرای صحیح و شدید قوانین در دفع مفاسد اقدام نمود. و عملاً با فساد جنگید و آن را از بین برد.

همه میدانند اوضاع امروز دنیا با ازمنه پیشین بسیار فرق دارد ارتباطات و مواصلات جدیده عموم جوامع بشری را بهم مربوط و متصل ساخته خارجیانی که میخواهند با آوردن سرمایه های خود در این کشور کار کرده و بهره بردارند و ما با تصویب قانون میخواهیم آنها را باین کار تشویق کنیم وقتی از زبان ما میشوند که دارای دستگاهی چنین فاسد هستیم چه نظری پیدا خواهند کرد؟ و تأثیر ناگوار این گفتگوها در افکار آنان تا چه اندازه خواهد بود؟ امید وارم که عرایض بی شائبه بنده مورد قبول واقع گردد و دولت حاضر در ظل عنایات شاهنشاه واقعاً در انجام منظور بهترین وجهی توفیق حاصل نماید.

مطلب دیگر اینکه: چندینست که موضوع برقراری اضافات جبهه طبقات مختلف مستخدمین دولت در مجلس و سایر محافل مورد مذاکره است میخواهم بعرض برسانم که دادن اضافه حقوق به مستخدمین دردی را دوا نمی کند زیرا تجربه ثابت کرده هر دیناری که بحقوق مستخدمین اضافه شود در بالا رفتن قیمت اجناس مورد حاجت عموم تأثیر فوری دارد و باز بیچاره کارمند دولت در فشار زندگانی خواهد بود، لغزش ها و خطاها زیاد تر خواهد شد و دامنه فساد توسعه خواهد یافت جالب تر اینکه گاهی از بیانات مسئولین امر چنین استنباط میشود که در این مورد هم تبعیضاتی مورد نظر است.

مثلاً عده ای معتقدند که حقوق آقایان قضات باید اضافه شود تا با خیال آسوده و بدون آلودگی وظیفه نقضات را انجام دهند. جمعی اصرار دارند که آقایان پزشکان باید حقوق کافی داد تا بتوانند در نقاط مختلف کشور از آنها استفاده نمود ولی کسی تا امروز از نیروی انتظامی یعنی پاسبان و ژاندارم بحثی نمیکند در صورتیکه این دسته از خدمتگزاران کشور با حقوق قابل خود خدمات سنگین تری بهمه دارند پاسبانی که در گرمای شدید تابستان یا سرمای سخت زمستان باید در معابر برای صیانت بنده و شما پاس بدهد یا آن ژاندارمی که باید در نقاط سخت و دشوار کشور در بیابانها و کوهستانها ضمن معروفت های اجتماعی با اشرار دست و پنجه نرم کنند چگونه زندگانی خود را با ۱۴ تومان حقوق ماهیانه اداره خواهد کرد. آقایان: پایه اصلی قسمت عمده وظیفه ای را که

آقایان قضات باید انجام دهند پاسبان و ژاندارم میگذارد باین معنی که اولین ورق پرونده متخلفین توسط همین مأمور مجرم تنظیم میشود. این مأمور باید مرفه و سبب باشد تا پاروی حق نگذارد و گزارش خلاف واقع بر علیه اشخاص از نظر استیصال و جلب نفع تهیه نکند علی ایحال بطوریکه عرش شد دولت باید راه معقول دیگری برای تعدیل زندگانی مستخدمین خود در نظر بگیرد زیرا چنین بنظر میرسد که باوضیعت بودجه مصوبه راهی برای افزایش حقوقات موجود ندارد ولی اگر حیثاً دولت بخواهد از طریق تأمین اضافات با آنها کمک کند شرط اولش مراعات عدم تبعیض است و استثناء خلاف مصلحت است.

یکی دیگر از مسائلی که باید مورد توجه دولت قرار گیرد ادامه و حفظ این آرامشی است که در سایه توجهات ملوکانه اخیراً نصیب ما شده زیرا انجام هر گونه اصلاحی فقط در سایه آرامش میسر است. و اگر خدای نخواست این امر حیاتی متزلزل گردد بانجام هیچ گونه اصلاحی نمیتوان امیدوار بود دولت در این قسمت نباید

اندک تسامحی روا دارد و همچنین با اصلاح کامل دستگاه قضائی امنیت قضائی باید مستقر شود که سرمنشاء تمام اصلاحات اجتماعی و اقتصادیست در سنوات اخیر در اطراف این مسئله بحث و گفتگوی زیادی شده و وعده های فراوانی در اجرای این نظر داده اند که متأسفانه تاکنون جامه عمل نپوشیده و باید اعتراف کرد که هنوز بهین سبب قوانین موضوعه در کشور ما بنام معنی اجرا نمیشود و حقوق افراد در پناه قانون به طور شایسته محفوظ نیست هر دولتی که بتواند با تمام قدرت در استقرار امنیت قضائی موفق شود محققاً بزرگترین نام نیک و گرانها ترین یادگارها را از خود در تاریخ کشور ما خواهد گذاشت. مهمترین آرزوهای ما که ایجاد عدالت اجتماعی در سایه استقرار امنیت قضائی صورت تعقیق خواهد یافت و کشور بسوی ترقی و اعتلاء پیش خواهد رفت من امیدوارم که دولت این موضوع مهم را سر لوحه اقدامات اساسی خود قرار دهد خاصه که از پشتیبانی کامل ذات مقدس ملوکانه که هواخواه امنیت و عدالت اجتماعی هستند بسخنوردار است (رئیس - آقای صفاری وقت شما تمام شد) بنده ۵ دقیقه دیگر وقت میخواهم (رئیس - بفرمائید هنوز ۲ دقیقه دیگر از وقتتان باقی است)

صغاری - موضوع دیگری که ضرورت دارد بعرض آقایان برسانم اینست، سال گذشته در اثر عدم توجه بوضیعت محصول عمده گیلان که برنج است و هر سال از راه صدور آن مالیاتی ارز وارد این کشور میشد و قسمتی از نیاز مندیهای عمومی را رفع مینمود خریدارانی برای این کالانهی نشد و در نتیجه مقادیر زیادی دست رچ

کشاورز و مالک در انبارها باقی مانده که در شرف از بین رفتن است اقدامات متواتر ما در دستگاه دولت مؤثر نشد و حالاً هم باین امر حیاتی توجهی نمیشود (صحیح است) از دولت تقاضا داریم که در این باره عاجلاً توجهی مبذول دارند تا مردم زحمت کش آسانمان بتوانند از حاصل دسترنج خود بهره مند شده دچار فقر و پریشانی نشوند (اکبر - بیچاره شدند و از بین رفتند) و همچنین بملاحظه عدم توجه دولت وقت در پایان سال گذشته بدون اینکه با اشخاص مطلع تماس گرفته و مشورتی نمایند فقط به توهم کبچود چای در داخله کشور که حقیقت نداشت تصویب نامه ای مبنی بر آزادی واردات چای صادر نمودند که با صدور این تصویب نامه تمام اقداماتی را که کشاورزان و باغداران با ذوق و شوق در توسعه محصول چای داخلی شروع کرده بودند متوقف نمود علاوه بعلت صدور این تصویب نامه های متناقض تزلزلی در امر معاملات چای ایجاد کردند که در نتیجه از ۷۲ کارخانه چای خشک کنی که باصرف سرمایه های هنگفت توسط افراد محلی بوجود آمده و همه ساله کار میکنند در حال تعطیل میباشند (صحیح است) زارعین و کشاورزان چای هم که بامید بدست آمدن محصول و فروش آن وام ها گرفته و تحمل همه گونه صدمه و زحمت نموده اند نمیدانند محصول خود را بکجا بفروشند زیرا اغلب بازرگانان و تهیه - کنندگان چای بگذر عدم اعتماد بصوبات دولتها سرمایه خود را بکار نیانداخته و در مقام خرید برك سبز جای بر نیامده اند (صحیح است) و هزارها نفر کشاورز و کارگر در این فصل سال که محصول بدست آمده نمیدانند بکجا بفروشند و معاش عائله خود را از چه راهی تأمین کنند (مهندس جفرویی - تمام برك ها فاسد شد) بدیخته این محصول هم وضعی دارد که قابل نگاهداری نیست و بمجرد چیدن برك باید بلافاصله آن را بکارخانه برای خشک کردن تحویل نمود والا بدت قلیلی ضایع و غیر قابل استفاده میشود.

حالا آقایان ملاحظه فرمایند از طرفی محصول برنج خریدار ندارد و از طرف دیگر محصول چای که اگر اندک تشویقی شود کشور را از چای خارجی بی نیاز میسازد بدین طریق نابود میشود با این ترتیب چگونه می توان بتوسعه کشاورزی که پایه و اساس زندگانی ما محسوب میشود امیدوار بود بنده بنامندگی از طرف سایر همکاران شمالی خود از دولت تقاضا داریم که در این باره توجه خاصی مبذول دارند وراضی به خرابی يك استان زرخیز که قسمت اعظم احتیاجات کشور را تأمین مینماید نشوند و یقین بدانند که بهیچوجه صلاح نیست کارگر

۳ - بیانات آقای نایب نخست وزیر در باب مبارزه با فساد و مطالب دیگر

رئیس - وارد دستور میشود آقای نایب نخست وزیر بفرمائید

نایب نخست وزیر (عبدالله انتظام) در نطق های قبل از دستوری که امر از شد بعضی از آقایان راجع به موضوع مبارزه

با فساد بعضی فرمایشات فرمودند که مثل این بود که مطلب يك قدری برایشان روشن نیست بنده وظیفه دارم که با دوسه کلمه این مطلب را روشن کنم در اصل مبارزه با فساد آنچه که بنده مبینم هیچکس مخالف نیست (صحیح است) و در اینکه فساد هم تا اندازه ای در بعضی از دستگاه ها و بعضی از شئون هست آن راهم هیچکس منکر نیست ولی ما هیچوقت نگفتیم که فساد سر تا پای این ملت را گرفته (صحیح است) بنده این مطلب را جداً تکذیب می کنم مسلماً اکثریت بزرگی از ملت ایران باک هستند (صحیح است - احسن است) ولی برای اینکه این ناخوشی مزمن بیش از این توسعه پیدا نکند ما مصمم هستیم که آنچه در قوه داریم برای جلوگیری از منبسط شدن این فساد بکوشیم. فرمایشاتی که آقایان فرمودند اگر یک قدری فکر کنیم مثل این میماند که ما هی سر و صدا راه انداخته ایم و هی گفته ایم که تمام کشور فاسد است دولت هیچ همچو چیزی نگفته (کی نژاد - تبلیغات دولت) تبلیغات دولت اولاً نبوده ما تا آنجائی که مربوط بدستگاه دولت است داریم قدمهایی بر میداریم و مشغولیم آن جاهای دیگری که در شئون کشور آثار و علائم فساد است همانطور که دندان شروع میکند بکرم خوردگی ما میتوانیم جلوش را بگیریم و اینکه میفرمائید که چه میکنید داریم مطالعه میکنیم رسیدگی میکنیم برنامه هایی تهیه میکنیم و یقین داشته باشید که موفق هم خواهیم شد (بعضی از نمایندگان - هفت ساله است برنامه اش آقا؟) تخیر زودتر خواهد شد اما اینکه آقایان میفرمایند که اگر ما بگوئیم فاسد هستیم این در دنیا تأثیرات بد میکند ما هیچوقت نگفتیم که فساد طوری است که قابل اصلاح نیست از آن گذشته اگر تمام ممالک دنیا را نگاه کنیم ملاحظه میفرمائید که وقتی فساد در شان پیدا میشود باکمال صراحت مورد مباحثه قرار میدهند درک هایشان در اطراف آن مذاکره میکنند درصدد پیدا کردن راه جلوگیری از آن فساد بر میآیند شما مطبوعات امریکارا ببینید چقدر در باره فساد خودشان مینویسند همچنین در فرانسه و سایر کشورها اما راجع با آرامش که جناب آقای صفاری فرمودند آرامش برقرار است و نظم عمومی هم برقرار است و با کمال قدرت هم ما نظم را برقرار نگاه میداریم و این سوء تفاهم پیدا نشود که ضعفی در کار است راجع به دادگستری هم ما مشغول مطالعاتی هستیم و امیدواریم که در آن قسمت هم بمقصودی که میخواهند آقایان برسیم اما راجع به آن چیزی که فرمودند و آقای علم وزیر کشور هم مورد توجه قرار دادند موضوع حقوق ژاندارم و پاسبان است که باید بعرض کنم این مطلب هم مورد توجه جدی دولت

است و امیدواریم در این قسمت هم يك کاری بکنیم

۴ - معرفی آقای دکتر خانلری به معاونت وزارت کشور بوسیله آقای وزیر کشور

رئیس - آقای وزیر کشور از فرصت استفاده بکنم و جناب آقای دکتر خانلری را که یکی از مردان فاضل و نجیب مملکت ما هستند بعنوان معاون وزارت کشور معرفی کنم (مبارک است - احسن است)

۵ - تقدیم پنج فقره لایحه بوسیله آقای وزیر جنگ

رئیس - آقای وزیر جنگ (سپید هدایت) بنده لایحه تمدید حکومت نظامی را در نقطه ای که فعلاً حکومت نظامی بر قرار است تقدیم میکنم و تقاضای تصویب دارم. در موقتی که قانون متمم بودجه سال ۲۰ و ۲۱ در مجلس شورا مطرح بوده منوجه شده اند که اگر افسران ارتش بخواهند بوزارت خانه های کشوری منتقل بشوند در آنجا يك مقایسه ای کرده اند و معلوم کرده اند که افسران در هر درجه در صورت انتقال چه رتبه ای خواهند داشت در آنجا کلمه هم ردیف افتاده است چون ما در ارتش افسران و همردفان و درجه داران داریم بنده استدعا کردم که کلمه هم ردیف هم اضافه بشود که هم ردیف ها هم مشمول این قانون بشود (بسیار خوب است) موضوع خلع سلاح که ما با نهایت جدیت مشغول هستیم و انشاء الله تمام اشخاصی که غیر از قوای انتظامی اسلحه ای در دست دارند ما آنها را خلع سلاح میکنیم (صارمی - این سکار اهم مسائل است) و این کار احتیاج بيك مجوز قانونی هم پیدا کرده است برای اینکه جلوگیری بکنیم از ورود اسلحه یا بخش اسلحه و غیره برای این هم لایحه ای تقدیم کردم (احسن است) (بعضی از نمایندگان - بسیار لایحه خوبی است) باکمال صراحت مورد مباحثه قرار میدهند بطوریکه در چندی قبل لایحه تأسیس افسر یازی مورد تصویب مجلس شورای ملی قرار گرفت برای ترمیم کادر افسری يك تسهیلاتی قائل شدیم که افسران وظیفه بتوانند در نواحی بازه وارد خدمت در ارتش بشوند و برای اینکه این کار مجوز قانونی داشته باشد لایحه ای را تقدیم میکنم (احسن است) بطوریکه که همه روزه در نطق هائی که نمایندگن محترم میفرمایند این مطلب هویدا است که توجه مخصوصی قوای انتظامی دارند و در این مهم مکرر صحبت شده است که بایستی يك فکر اساسی برای آنها کرد و بطوریکه الان جناب آقای صفاری فرمودند ما بایستی نه تنها سرباز بلکه ژاندارم و پلیس را هم که در شهر بانی یا در نقاط مختلفه کشور مشغول انجام وظیفه هستند و مجلس شورای ملی تأیید دارد که در سال اخیر مأموریت خودشان را بخوبی

و با جدیت و قدا کاری انجام داده اند بسیار فکر شد که چگونه میشود با آنها کمک کرد بنده گمان میکنم که آقایان با بنده موافق باشند که برای کمک کردن بقوای انتظامی باید وسایل اولیه زندگانی آنها را بقیمت ارزان تهیه کرد (صحیح است) و در اختیار آنها گذاشت (صحیح است) سایر وزارت خانه ها هم میتوانند بکنند و باید این قبیل اعمال در تمام وزارتخانه ها بشود ولی برای اینکه ما از عهده انجام این کارها در سایر وزارتخانه ها بر آییم باید قوای انتظامی برجایش ایستاده باشد (احسن است) بنابراین توجه پیدا شد و اغلب حضرت همایون شاهنشاهی در این موضوع اوامری فرمودند و شخصاً يك میلیون و نیم تومان مرحمت فرمودند و ما يك اداره تدارکاتی برای قوای انتظامی درست کردیم سرمایه را يك قسمتش را همانطوری که عرض کردم شخصاً اغلب حضرت همایون شاهنشاهی مرحمت فرمودند و در بودجه سال جاری يك مبلغی ما پیش بینی کردیم که بطور سرمایه باین اداره بدهیم و این اداره همانطوری که عرض کردم ما محتاج اولیه را از قبیل برنج و چای و بشکر و سیگار و روغن و قماش برای تمام افسران و درجه داران ارتش و ژاندارم و شهری بانی تهیه کند و بهمان قیمت ارزان در اختیار آنها بگذارد (بسیار صحیح است) علاوه بر این که این از نظر مادی يك کمک بسیار مفیدی است که به آنها میشود تصدیق میفرمائید که از نظر اخلاقی هم نتیجه خوبی دارد و وقتی شب عید گذشته به آن گروه بزرگان ما یا سربازها پلیس که در بندر عباس یا در اقصی نقاط مملکت خدمت میکنند رفتیم بدر منزلتشان گفتیم این مقدار روغن و برنج و پارچه را دولت و ملت برای توفیق داده در اولک حس روحی پیدا میشود (صحیح است) این مطلب يك مطلبی است که هم اثر مادی دارد و هم اثر روحی دارد باین دلیل بنده استدعا کردم که این اداره تدارکات ما برای اجناسی که بموجب سهمیه دولت تصویب دولت برای این منظور وارد میکند یا در ایران خریداری میکند از پرداخت گمرک و عوارض معاف باشد و بنده استدعا کردم که این لایحه بقید دو فوریت مطرح شود.

۶ - طرح و تصویب هی فوریته لایحه سازمان تعاونی مصرف نیروهای

رئیس - چند لایحه ای هست بطور عادی دادند بکمیسیون های مربوطه فرستاده میشود و این لایحه که تقاضای فوریت کردند قرائت میشود و فوریتش مطرح میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

رئیس - چند لایحه ای هست بطور عادی دادند بکمیسیون های مربوطه فرستاده میشود و این لایحه که تقاضای فوریت کردند قرائت میشود و فوریتش مطرح میشود.

بعضی از آقایان تقاضای فوریت کردند و عرض کردند که این لایحه را فوراً تصویب فرمائید و فوراً در مجلس قرائت شود.

رئیس - این لایحه را فوراً تصویب فرمائید و فوراً در مجلس قرائت شود.

رئیس - این لایحه را فوراً تصویب فرمائید و فوراً در مجلس قرائت شود.

از طرف سازمانهای دولتی تهیه میشود به تقاضای سازمان تعاونی مصرف کادرنیروهای انتظامی بهمان نثری که برای خود دولت تمام شده است بر طبق سببیه میبندی که به موجب آئین نامه مخصوص مقرر میگردد در اختیار سازمان نامبرده بگنارد

د - بنگاه راه آهن دولتی موظف است کلیه محمولات سازمان تعاونی مصرف کادرنیروهای انتظامی را بدون دریافت کرایه حمل نمایند .

تبصره - آئین نامه اجرای این قانون از طرف وزارت جنگ بانظروزارت دارائی تنظیم ویس از تصویب هیئت وزیران به موقع اجرا گذارده میشود

بجای نخست وزیر - عبدالله انتظام وزیر جنگ - سیهد هدایت وزیر دارائی - دکتر امینی رئیس - فوریت اول مطرح است آقای

حائری زاده

اجازه مرخصی خواستم (وزیر دارائی - دیروز فرستادم خدمتتان) بیخوابم زودتر برسد که مطالعه بکنم و در این باب تصمیم بگیرم

مشایخی - آقای رئیس موافق صحبت نمیکند ؟

رئیس - در فوریت يك مخالف صحبت میکند برای گرفته می شود آقایانی که با فوریت اول این لایحه موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد فوریت دوم مطرح است آقای صدرزاده

صدرزاده - من با فوریت اول این لایحه موافقت کردم ولی نظر اینک تجربه همین چند روز با فهمانید که ما باید قدری بیشتر وقت صرف قوانین بکنیم ملاحظه فرمودید سه روز وقت جلسه مجلس صرف این شده که يك لایحه ای اول باقید يك فوریت مطرح شد و در جلسه قبل از آن سلب فوریت شورفت بکمیسیونها در این سه روز برای ملت ایران دوست هزار تومان تنها خرج این مجلس بود و ما يك محصول مثبتی برای عمل نداشتیم من کار ندارم باینکه آن فوریت بجا بوده یا سلب فوریت بنده عرض میکنم ایضا با يك تصمیم عمیقی نسبت باوایح عمل کنیم اگر فوری دانستیم دیگر سلب فوریت معنی ندارد و اگر فوری ندانستیم راجع با آن رأی ندهیم اما راجع باین لایحه تصور میکنم قوانین بعد کافی برای نظم و انتظام و گرفتن سلاح از دست اشخاص در این مملکت وجود دارد و سابقه عملی هم در زمان اعلیحضرت قهید موجود است خلع سلاح عمومی در این مملکت شد و يك امنیت بی نظیری برقرار گردید و تمام کارهای مفیدی که در زمان اعلیحضرت قهید مشتمل بر آن خلع سلاح و امنیت عمومی بود .

افشار صادق - آقای صدرزاده این مطرح نیست .

صدرزاده - اجازه فرمائید آقا و متناسب بود که جناب آقای وزیر جنگ راجع بخلع سلاح هم اگر لازم میدانستند فوریت را هم نسبت با آن اظهار میفرمودند تنها نسبت با این لایحه اما این لایحه را در صورتی که نظر داشته باشید و موافقت فرمائید برای اینکه مطالعه بیشتری بشود روی او و بعد احتیاج باصلاح بیشتری پیدا نکند باینکه فوریت آن موافقت فرمائید و فوریت دوم را یس بگیرد تا مجلس فرصتی داشته باشد که عمیقانه نسبت با این لایحه اظهار نظر کند (افشار صادق چیز مهمی نیست) چرا آقایان نمایندگان محترم نسبت برافه حال افسران کمال علاقه را دارند با صلح

رئیس - آقای وزیر جنگ **وزیر جنگ** بطوری که از فرمایش دوفتر از نمایندگان محترم که بطور مخالف با فوریتها صحبت فرمودند بنده حس میکنم ناراحتیشان از اینست که مبادا این کار

يك كاری باشد که ما داریم با عجله میکنیم یا مطالعه نکردیم ، این اداره همانطوری که بعضی سازید ششماه است که در ارتش تشکیل شد (صحیح است) و همانطور که عرض کردم از شب عید یعنی از آخر اسفند ما عملمان را انجام دادیم یعنی جنس را خریدیم و بقیمت ارزان در اختیار تمام قوای انتظاماتی در تمام ایران قرار دادیم بنابراین نه کار فوریت نه کار با عجله است ولی نکته ای که ما در ضمن متوجه شدیم اینست که اگر بنا باشد این اجناسی که ما میآوریم گمرک بدهیم و عوارض بدهیم همه چیز بدهیم آن کمکی که نیت آقایان است با افسران و درجه داران و سربازان نمیشود (صحیح است) این يك عملی است که یا بستی وزارت جنگ و وزارت دارائی مطالعه بکنند و ما شاید متجاوز از ماههاست که این قضیه را با وزارت دارائی مکاتبه کردیم و وزارت دارائی هم تمام اطرافش را سنجیده و باین قصبه موافقت کرده موضوع اینست که ما میگوئیم این جنسی که می آوریم برای اینکه ارزانتر با اختیار این مردمانی که مورد توجه شما هستند قرار بدهیم گمرک ندهیم یعنی در حقیقت از وزارت دارائی يك مبلغی کم بشود و وزارت جنگ اضافه بشود این يك مطلبی که مطالعه از یاد بخواهند ندارد (صحیح است) و مطالعه اش بین وزارتین شده و از نظرات روحی و اخلاقی که این مطلب در تمام قوای انتظاماتی دارد بنده استدعا میکنم که با فوریت دومش هم موافقت فرمائید که در جلسه بعد بشود تصویب گرفت .

اما راجع ببنگنهای که راجع بخلع سلاح گفته شد که چرا بنده با فوریت تقدیم نکردم علت اینست که عمل خلع سلاح امروز در آن قسمت از ایران که ما شروع کردیم با کمال جدیت و با کمال موافقت پیش میرود (صحیح است) ما برای خلع سلاح جدی احتیاج باین قانون نداریم همانطور که فرمودند ، ولی يك تجربیاتی پیدا کردیم و يك پیش بینی هائی میکنیم که او را در این قانون پیش بینی کرده ایم که برای این آن را تقدیم کرده ایم و الا عمل خلع سلاح در جریان است و اجرا خواهد شد بنده مجدداً استدعا دارم که در باره این لایحه لطف فرمائید که زودتر این کار تمام بشود (صحیح است)

رئیس - رأی گرفته میشود فوریت دوم آقایان موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد بنابراین چاپ و توزیع میشود و در جلسه آینده مورد بحث قرار میگیرد .

۷ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون کشور راجع باصلاح ماده ۱۱ قانون ثبت اسناد و املاک

رئیس - يك طرحی آقایان داده بودند راجع باصلاح قانون توسعه معابر که فوریت آن در مجلس تصویب شده و بکمیسیون هم رفته و گزارش آنهم حاضر است

دکتر جزایری - استدعا میکنم آن طرح راجع بزیر معابر توجهی فرمائید .

رئیس - طرح راجع بزیر معابر که بعضی های موات بایر است که آن را می شود مطرح کرد ولی یکی راجع باآست که ما عملمان را انجام دادیم یعنی جنس را خریدیم و بقیمت ارزان در اختیار تمام قوای انتظاماتی در تمام ایران قرار دادیم بنابراین نه کار فوریت نه کار با عجله است ولی نکته ای که ما در ضمن متوجه شدیم اینست که اگر بنا باشد این اجناسی که ما میآوریم گمرک بدهیم و عوارض بدهیم همه چیز بدهیم آن کمکی که نیت آقایان است با افسران و درجه داران و سربازان نمیشود (صحیح است) این يك عملی است که یا بستی وزارت جنگ و وزارت دارائی مطالعه بکنند و ما شاید متجاوز از ماههاست که این قضیه را با وزارت دارائی مکاتبه کردیم و وزارت دارائی هم تمام اطرافش را سنجیده و باین قصبه موافقت کرده موضوع اینست که ما میگوئیم این جنسی که می آوریم برای اینکه ارزانتر با اختیار این مردمانی که مورد توجه شما هستند قرار بدهیم گمرک ندهیم یعنی در حقیقت از وزارت دارائی يك مبلغی کم بشود و وزارت جنگ اضافه بشود این يك مطلبی که مطالعه از یاد بخواهند ندارد (صحیح است) و مطالعه اش بین وزارتین شده و از نظرات روحی و اخلاقی که این مطلب در تمام قوای انتظاماتی دارد بنده استدعا میکنم که با فوریت دومش هم موافقت فرمائید که در جلسه بعد بشود تصویب گرفت .

دکتر جزایری - در قانون اساسی قیمت عادلانه است .

رئیس - در قانون اساسی نوشته هیچ ملک را نمیتوان از تصرف مالک و تصرف خارج کرد مگر بحکم قانون آنهم با پرداخت قیمت عادلانه (صحیح است) این را تفکیک کنید من مطرح میکنم اما اینها را که اسناد مالکیت صادر شده بدست مردم داده شده است باید این اسناد در دست مردم معتبر باشد .

دکتر جزایری - نوشته بحکم قانون و این قانونست که میخواهد بگذرد جناب آقای رئیس .

رئیس - شما که این جا قیمت عادلانه نوشته اید نوشته اید قیمت چهار سال پیش .

دکتر جزایری - اصلاحش فرمائید ، مطرح فرمائید تا اصلاح بشود .

رئیس - بسیار خوب یس این را میگویم با آقای نقیب که خدمتتان بدهند اصلاح کنید و بجای قیمت سال ۲۸ بنویسید قیمت عادلانه آن وقت من خودم هم موافقم که مطرح بشود .

دکتر جزایری - قیمت اسیکولاسیون سال ۲۳ قیمت عادلانه نیست ، این حرف برای اینست که قیمت زمین بالا برود اگر این طرح معوق بماند فردا قیمت زمین ۱۰ برابر خواهد شد ، عرض می کنم اگر بناسات دیگر قیمت زمین بالا نرود این طرح باید فوراً تکلیف معلوم شود اگر مجلس عکس العمل نکند فردا قیمت زمین بالاتر میرود **رئیس** - مجلس مخالف قانون اساسی که نمیتواند عملی بکند .

دکتر جزایری - قیمت عادلانه فرمائید جناب رئیس .

رئیس - گفتم طرح را اصلاح کنید تا مطرح کنم .

دکتر جزایری - من روی منافع مملکت عرض میکنم جناب رئیس .

رئیس - قیمت ۱۳۴۸ را قیمت عادلانه کنید مطرح میشود (دکتر جزایری - بسیار خوب) حالا طرح اصلاح قانون توسعه معابر مطرح است و قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

کمیسیون کشور در جلسه مورخه ۲۳ آذرماه ۲۳ با حضور آقای معاون وزارت کشور طرح پیشنهادی جمعی از آقایان نمایندگان محترم راجع به (اصلاح قانون

نوسه معابر) رامورد رسیدگی قرار دادند پس از مذاکراتی ماده واحده و تبصره مربوط بان را با مختصر اصلاحی بشرح زیر تصویب و اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینمایم :

ماده واحده - ساختن کف سواره رو های معابر و مطلق کوچه های عمومی که عرض آنها از هفت متر کمتر است از سنگ و اسفالت و امثال آن به هزینه شهرداری هر محل میباشد ولی اسفالت پیاده روها در خیابانها با معابری که باید پیاده رو داشته باشد بمعده مالکین مجاور باقائم مقام آنها میباشد .

تبصره - در هر خیابان که شهرداری دست بکار کف سازی سواره رو میشود ساختمان پیاد روهای آن خیابان طبق دستور شهرداری برای مالکین مجاور با نمایندگان قانونی آنها اجباری است (ماده واحده فوق و تبصره آن جانشین ماده ۱۱ قانون توسعه معابر مصوب تیر ماه ۱۳۲۰ و تبصره اول آن میباشد) .

مخبر کمیسیون کشور - مهدوی **رئیس** - آقای بهادری مخالفید؟ (بهادری بل)

بهادری - در لایحه ای که راجع به اصلاح توسعه معابر تقدیم مجلس شده است تصادفاً بنده مخالف اسم نویسی کردم ، اصولاً برای اینکار بنده مخالف نبودم و این که مخالفت کردم برای این بود که راجع به نداشتن انجمنهای شهرو و تشکیلات شهرداری مطالبی عرض کنم . اگر ما انجمن داشته باشیم و شهرداریها قانون داشته باشند و بنحو احسن انجام وظیفه بکنند این مسائلی نیست که برای آن لایحه بیآورند و این جزء اختیارات انجمن شهر است که خودش میتواند کارهای آنرا بنحو احسن انجام بدهد . چند سال است که در مملکت ما انجمن شهرداری وجود ندارد (مهندس اردبیلی - چهارده سالست در آذربایجان نیست) در دوره ۱۶ يك لایحه ای آوردند که تصویب شد و متأسفانه در حین عمل بشکلاتی برخوردند حتی هر جا که انجمنهای قانونی بود دولت مجبور شد که آنها را منحل بکند این را خواهش می کنم جناب عالی هم آقای وزیر کشور توجه فرمائید چون این قانون طوری تنظیم شده بود که انتخاب اعضای انجمن مطابق وضعیت هر محلی بود مثلا من برای جناب عالی مثال می آورم در تبریز برای حکم آباد که يك محله ای است دوفتر نمایند در نظر گرفتند ، اسلار آن محل دوفتر مرد باسواد و فزیده وجود ندارد که مردم انتخاب کنند اینست که تجانس بین آنها حاصل نمیشود وقتی هم که انجمن انتخاب شد بود بین آنها اختلاف و در دستگی راه می افتاد و تمام عواید شهرداری را عملاً در مناطقی که انجمن بوده انجمنهای قانونی تمام وید را از زیر برد می انداختند و حکم آنها را برای این امر را بخواهید نظارن اینست که يك کار حساسی انجام بدهید چون

تمام وجوهات محل را حیف و میل کرده اند اینست که من از جناب عالی تقاضا دارم که هر چه زودتر انجمنهای شهر را تعیین فرمائید که ما اگر قانون جامعی داشته باشیم برای انتخابات انجمنهای شهر دیگر محتاج نیستیم که برای اسفالت پیاده روها يك لایحه ای بیآوریم این يك وظیفه ایست که خود انجمن شهر میتواند انجام بدهد و محتاج نیستیم که قانون بیآوریم در مجلس این از وظایف خود انجمن است و متناسب وضعیت محل اینکارها را انجام میدهد بنده عقیده دارم که اساساً این لایحه رایس بگیرد و بر رویه دنبال مطلب اساسی که موضوع تشکیل و انتخاب انجمن است که مورد علاقه تمام ساکنین مردم شهر است و مورد تأیید نمایندگان هم هست که هر چه زودتر برای هر محل تعیین تکلیف بشود که انجمنهای قانونی خودشان را انتخاب و شروع بکار بکنند و از موقع استفاده میکنند و يك مطلبی را هم عرض میکنم موضوع آب و برق که مورد علاقه تمام دنیاحل شده است و ما در تمام ایران شهری بفریاز شیراز نداریم که لوله کشی شده باشد در سایر شهرها يك لوله کشیهای نیمه تمامی هست و در اسفند ما لایحه ای بمجلس آوردند برای تکمیل لوله کشی تهران بنده آنجا يك پیشنهادی دادم که مورد موافقت مجلس بود و آن این بود که لوله کشی شهرستانهای که نیمه تمام مانده تمام بشود و وزیر کشور وقت هم موافقت کرد و قبول کرد و قرار شد در عرض سه ماه يك لایحه ای برای اتمام لوله کشی جاهائیکه هنوز لوله کشی آنجا تمام نشده بیآورند و برای تکمیل لوله کشی شهرستان های نیمه کاره تقدیم مجلس بکنند اینست که از جناب عالی خواهش میکنم ، جناب آقای علم توجه فرمائید که این لایحه ای که از مجلس گذشت و وزارت کشور هم تعهد کرد که در ظرف سه ماه لایحه ای برای تکمیل لوله کشی شهرستانهای نیمه تمام بیآورند این را توجه فرمائید که زودتر بیآورند بمجلس و تقدیم کنید .

رئیس - آقای صدرزاده **صدرزاده** - اکثر نمایندگان محترم مجلس نمایندگان شهرستانها هستند تقاضا میکنم برای چند دقیقه يك قدری فکرتان را معطوف بوضعیت شهرهای بکنند که از آنجا انتخاب شده اند وضعیت شهرها اکنون اینطور است : يك قسمت انبوهی از مردم شهر در قسمت های قدیم شهر زندگی میکنند و در يك قسمت هائی مردمان متمول ، متسکن صاحب نفوذ ، صاحب قدرت زمینهای زیادی را با جبار گرفته اند عمارت های رفیع در او ساخته اند ، برق دارند ، آب دارند ، تمام وسایل زندگی را دارند ، و اگر نظر افکند که این وسایل را برای آنها تهیه بکنند اصلاحی مقدور است یعنی اینها فرصت نمیدهند که برایشان تهیه نکنند ، همیشه در هر شهری که وارد میشوید مبینند يك قسمت از شهر

رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکره شده که قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد) پیشنهاد میکنم مذاکرات کافی باشد مشایخی .

رئیس - آقای مشایخی تأمل کنید آقای وزیر کشور **وزیر کشور** (علم) چنانکه مخاطر آقایان مسبوق است لایحه قانون انجمن شهرداری هادر کمیسیون مشترک مجلسین است (صفاری - از سو کمیسیون هم گذشته است) از سو کمیسیون هم گذشته است بنده گمان میکنم کدر کمیسیون مشترک آقایان میتوانند اگر نظری مخصوصاً در مورد این قانون توسعه معابر و آن قسمتهائی که مربوط بفقراء است دارند نظرشان را اعمال فرمائید و این کار را در نظر بگیرند (صفاری - همه اینها مراعات شده) بنابراین اگر آقایان موافقت فرمایند این طرح دوباره برود بکمیسیون و يك مطالعه بیشتری بشود این البته بسته بنظر مجلس است این از نظر مصالح مردم است که عرض میکنم (صدرزاده - این خودش از کمیسیون آمده است)

رئیس - يك لایحه در هر مرحله که باشد اگر وزیر مربوطه تقاضا بکنند باید بر گردد آقای مخبر توضیحی دارید فرمائید .

مخبر - (مهدوی) جناب آقای علم توجه فرمودند که همین این طرح در کمیسیون مشترک کشور مجلسین تصویب شده و همه هم نظر موافق داشته اند تصور میکنم که جناب عالی هم در این قسمت که بر گردد بکمیسیون نظر خاصی نداشته اید (وزیر کشور - ابتدا بنده هم موافقم با این طرح) اینک آقای صدرزاده اصرار میفرمودند مجلس هم اگر روی این رأی بدهد تفاوتی نخواهد کرد تصویب میشود و در آنجا گنجانده میشود (علمه ای از نمایندگان - آقای وزیر موافقت کنند که ما رأی بدهیم)

وزیر کشور - بنده موافقم که مطرح شود مقصود این بود که در آن قانون گنجانده شود و الا این مسئله ای نیست که بضرر مملکت باشد بنده موافقم (احسنت)

رئیس - آقای مشایخی پیشنهاد کفایت مذاکرات داده اید فرمائید توضیح بدهید

مشایخی - موضوع عمران شهرستانها بستگی بيك مسائلی دارد که در صدر آنها موضوع آب و برق و اسفالت شهر باید شمرده بشود و نظرات شهر بستگی دارد به اسفالت شهر خیابانها و کوچه ها (صحیح است) این مطلبی است که از نظر بهداشت و از نظر زندگی گانی در سر نوشت بهداشتی اهالی

که محل سکونت مردمان قدیم شهر هست و جمعیت زیادی در آنجا زندگی میکنند ، اینها جایشان مثل قبرستان است نه برق دارند ، نه آب دارند ، نه کوچه های نظیف و بلك ندارند نه اسفالت دارند ، هیچ چیز ندارند و استطاعت اینک زمینهای گران بخرند و در جا هائی زندگی کنند که خانه آنها مشرف بر خیابانهای وسیع بشود ندارند پس با ملازمه همیشه قسمت اعظم مردم شهر ستانها ناچار هستند در يك وضعیت بد و ناهمواری زندگی بکنند در قانون توسعه معابر يك ماده ای هست این نکته را هم عرض بکنم شهر قدیم یعنی آن قسمت از شهر و آن کوچه هائی است که معمولاً مردم فقیر زندگی میکنند کوچه های کم عرضی است ، شش متر و چهارمتر و پنج متر کوچه های وسیع نیست در ماده ۱۱ قانون توسعه معابر مینویسد : کوچه هائیکه بیش از ۷ متر باشد شهرداری آنها را اسفالت میکنند نتیجه اینطور میشود که کوچه هائیکه کمتر از ۷ متر باشد خود مردم ساکن آن کوچه آنها را اسفالت میکنند ساکنین این کوچه ها کجا هستند ؟ يك مشت مردمان فقیر ضعیف و بیچاره (صحیح است) ولی در همین حال همانها هم مثل سایر اشخاص متسکنی که در قسمتهای خوب شهر زندگی میکنند عوارض ملدیه را میدهند (مهدوی - این از بین رفته آقا) اجازه فرمائید توجه فرمائید ماده ۱۱ این است : ساختن کف سواره روهای معابر از سنگ یا اسفالت و امثال آن به هزینه شهرداری و ساختمان پیاده روها یا کوچه هائیکه عرض آنها از ۷ متر کمتر و قابلیت پیاده روی ندارند با مالکین مجاور یا نمایندگان قانونی آنها خواهد بود ، خود جناب آقای مهدوی مخبر کمیسیون کشور این طرح را امضاء فرموده اند (سعید مهدوی - بنده مخالف بودم) اجازه فرمائید عرض کنم بنابراین بعضی از آقایان نمایندگان هم ترم در حدود سی چهل نفر طرحی امضاء کرده و بمجلس داده اند که مورد قبول در کمیسیونها واقع شده است و در آنجا مینویسند مطلق کوچه هائی که مرعوم باشند که کوچه های بن بست کوچه های بن بست هم يك قانون مخصوصی دارد کلیه معابر عمومی را باید شهرداری بمقتضای مقام اسفالت کند این قانون یعنی این طرح صرفاً برای رفاه مردم غیر متسکن شهر است و خانه هائی که در این کوچه ها هست متسکن و مقر آنهاست و از آقایان محترم تمین میشود که نسبت با این قسمت اظهار نظر مساعد فرموده و رأی موافق بدهند تا عمده کثیری از مردم شهرستانها که در قسمت بد شهر میزندگی میکنند از تکالیف و از عدم نظافت و از نداشتن چراغ و از نبودن وسیله ایاب و ذهاب راحت بشوند (صحیح است)

بالاخر اطفال تمام این مملکت تأثیر میکند ما باید سعی بکنیم که سریعتر تندتر و همانطوریکه در نظر هست و دولت در نظر دارد که راههای کشور ساخته شود تمام خیابانها و کوچه های شهرستانها هم اسفالت بشود که به این ترتیب واقعا یک شهر هائی که قابل سکونت باشد تهیه بشود البته در قانون سابق شهرداریها همانطور که جناب آقای صدرزاده تذکر دادند اسفالت کردن کوچه های کمتر از ۷ متر بهرینه مالکین و ساکنین آن کوچه ها بود و بنظر من در وضع این قانون منطقی که اصولا در وضع قانون شهرداریها هست مورد توجه واقع نشده است مردم یک شهری که عوارض می پردازند باید از مزایای شهری بهره مند بشوند و هیچ محل تردید نیست که طبقه مصرف کننده واقعی طبقه ای هستند که توانائی سکونت در خیابانهای بزرگ یک شهر را ندارند و در خانه های کوچک جمعیتای متراکم در جنوب شهر تهران یا در جنوب تمام شهرها در کوچه های کم عرض در کوچه های بن بست سکونت دارند من میخواستم به جناب آقای صدرزاده بگویم که در کوچه های بن بست هم اگر این ماده را تعمیم بدهیم مصلحت است زیرا ساکنین آنها هم توانائی اسفالت کردن کوچه هایشان را ندارند بنده برای مثال شهرری را عرض میکنم شهرری که محل سکونت ۱۸ هزار نفر جمعیت است ۰۰

رئیس - در کفایت مذاکرات صحبت بفرمائید

مشایخی - این ۸ هزار نفر جمعیت در یک کوچه های زاویائی سکونت دارند که اگر بنا بشود که بهرینه آنها این کوچه ها اسفالت بشود هیچوقت بنیه مالی مردم شهرری اجازه اسفالت شدن را نمیدهد (صحیح است) باینجه بنده معتقدم که این لایحه کومکی است ب مردم بی بضاعتی که مقیم کوچه های باریک هستند و یک قدمی است برای عمران شهرها و اصلاح آنها جناب آقای علم منقطع دارم که کمال حسن نیت و کمال علاقمندی را در وزارت کشور برای بهبود اوضاع اجتماعی و بهبود اوضاع شهرها دارند من با صراحت هر چه تمامتر و از روی ایمان میگویم که شریف ترین فردی است که شایستگی اداره وزارت کشور را دارد و مسلما برای اصلاح شهرهای ما با حسن مراقبت ایشان قدمهای بلندی برداشته خواهد شد بنابراین معتقدم که در این موضوع که خیلی ساده است مذاکرات کافی است و تمنی می کنم آقایان رای بدهند که وارد اصل موضوع بشویم

رئیس - با کفایت مذاکرات کسی مخالفت نکرده است بنابراین باید رای بگیریم رای گرفته میشود بکفایت مذاکرات آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهادانی که

رسیده قرائت می شود (پیشنهاد آقای صدر زاده بشرح زیر قرائت شد) پیشنهاد میکنم عبارت ماده واحده بنحو زیر اصلاح شود ماده واحده: ساختن کف سواره روهای معابر و مطلق کوچه های عمومی ولو آنکه عرض آنها از ۷ متر هم کمتر باشد از سنک و اسفالت و امثال آن به هزینه شهرداری هر محل میباشد ولی اسفالت پیاده روها در خیابان و معابری که باید پیاده رو داشته باشد به عهده مالکین مجاور یا قائم مقام آنها میباشد - صدرزاده

رئیس - آقای صدرزاده **صدرزاده** - بحقیقت این پیشنهاد بنده یک اصلاح عبارتی است چون در اینجا نوشته است کوچه هائی که عرض آنها کمتر از ۷ متر است از سنک و اسفالت در دسترس بشود این با اصطلاح منطقی یک مفهوم مخالفی دارد یعنی اگر از هفت متر زیاد تر باشد نکنند و این نقض غرض است چون در قانون سابق میگفت که کوچه های کمتر از هفت متر عرض داشته باشد شهرداری اسفالت بکند کمتر از ۷ متر را اسفالت نکنند حالا ما میخواهیم بگویم که کمتر از ۷ متر هم اسفالت بشود و این عبارت اینطور نوشته شده است کوچه های عمومی ولو آنکه عرض آنها از ۷ متر هم کمتر باشد اسفالت بشود این اصلاح عبارتی بنده است و این جمله باین منظور ذکر شده است که کوچه های عمومی و فرعی که عرض آنها کمتر از هفت متر باشد اسفالتش بهرینه شهرداری است و این کلمه از ترس مفهوم مخالف نوشته شده است که شهرداری نگوید که کوچه های بیشتر از ۷ متر را نمی کنیم (صحیح است)

مخبر - بنظر بنده مانعی ندارد **رئیس** - با این پیشنهاد کسی مخالفت نکرده است مخبر هم آن را قبول کرده است قرائت می شود و رای گرفته میشود (پیشنهاد مجدداً بشرح سبق قرائت گردید) آقایانی که با این اصلاح موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهاد دیگر قرائت میشود (پیشنهاد آقای جفرودی بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم تبصره زیر بماده واحده توسعه معابر اضافه بشود تبصره: از تاریخ تصویب این قانون شهرداریها مکلف هستند بهنای خیابان هائی که در نظر دارند احداث کنند اگر خیابان درجه یک باشد بهنای آنرا با پیاده روها ۶۴ متر و اگر درجه ۲ باشد با پیاده رو ۴۰ متر اختیار کنند مهندس جفرودی

رئیس - آقای مهندس جفرودی **مهندس جفرودی** - عرض کنم بنده متأسف هستم که همه مطالب باید بمجلس بیاید این یک کار فنی است و قاعده باید اداره کل ساختمان شهرداری یک آیین نامه ای تنظیم کرده و یک فکری برای شهرهای ایران بکند متأسفانه نکرده و بنده از این موقعیت استفاده کرده ام و باتوجه بوضع که در تهران از لحاظ اباب و ذهاب و ساقط نقلیه در حال حاضر دارد اغلب خیابانها و کوچه های که تا بحال ساخته شده است از لحاظ فنی بهیچوجه صحیح نیست چه از لحاظ جهت شمال و جنوب و شرق و غرب چه از لحاظ بهنای آن بنده یک پیشنهادی کردم برای این که توجه اداره ساختمان شهرداری و همچنین اداره شهرداریها را به این موضوع جلب بکنم و آن این است که هر کجا که خواسته باشند خیابان جدیدی احداث بکنند عرض سواره رو اگر خیابان درجه یک باشد ۵۰ متر و تا پیاده رو هر کدام ۷ متر میشود ۱۴ متر رویم میشود ۶۴ متر اگر خیابان درجه ۲ باشد ۳۰ متر بهنای خیابان دوتا پنج متر پیاده رو میشود ۱۰ متر رویم میشود ۴۰ متر استعدای بنده برای تصویب این بود که توجه شهرداریها به این موضوع جلب بشود که فکری برای شهرهای ایران از لحاظ شهر سازی بکنند

رئیس - آقای صارمی **صدارمی** - البته پیشنهاد جناب آقای مهندس جفرودی یک موضوع اصولی و کلی است که در شهر سازی بایستی این موضوعات مورد توجه قرار داده شده ولی از اینکه جناب آقای مهندس جفرودی یک قاعده کلی برای همه نقاط کشور در نظر گرفته اند موجب اشکال خواهد شد چه بعضی شهرها بیست که مقدورشان نیست که در آنها خیابان شصت متری و چهل متری احداث کنند و اگر این قانون وجود داشته باشد از یک توسعه مختصر در معابر و شوارع و خیابانهای مختصر هم محروم خواهند شد بنا بر این بنده تقاضا دارم خود جنابعالی هم موافقت بفرمائید این پیشنهاد را مسترد بدارید البته اداره ساختمان شهرداری در مواقع مقتضی و وقتی میخواهد خیابانی را احداث بکند برای احداث آن بایستی مقتضیات زمان و مکان و شهر و کوچه هم را در نظر بگیرد اگر مقدور باشد حداعلا وسعت را برای خیابانها قائل بشود (صحیح است) و نباشد که یک قاعده کلی برای تمام خیابانهای ایران ما قائل بشویم و ضمناً میخواستم عرض بکنم که این یک ماده واحده است مختصر و مفید و میخواستم تقاضا بکنم که آقایان ازدادن پیشنهادات زیاد خود داری بفرمایند که این قانون تصویب بشود و اگر نظریاتی دارند ضمن قانون انجمنهای شهرداری پیشنهاد بفرمایند که این موضوع تصویب و تمام بشود از

اینجهت استعدای بنده این است که اگر یک پیشنهادات دیگری هم هست خود آقایان موافقت بفرمایند و پیشنهادات را مسترد بفرمائید

مخبر - اجازه بفرمائید بنده یک توضیحی بدهم **رئیس** - بفرمائید **مخبر** که بیسیون کشور همانطور که خود آقای مهندس جفرودی هم فرمودند تذکر خوبی است برای شهرداری ها خیابان وسیع البته برای تهران بهتر از خیابانی است که وسعتش کم باشد ولی باید توجه بفرمایند که در همین شهر تهران هم این ترتیب هم جا برای شهرداری مقدور نیست که خیابان چهل متری و پیاده رو ۱۴ متری در نظر بگیرند ولی البته این تذکر آقایان شهرداریها در نظر خواهند داشت که اگر خیابانی احداث میکنند ۴۰ متری یا ۶۴ متری باشد ولی این در شهرستانها که مطلقاً نه مورد ازوم است و نه عملی است ولی در هر حال شهرهای بزرگ و مراکز استانها عملی میکنند و اگر نظری دارید در کمیسیون مشترک در قانون انجمن شهر مطرح بفرمائید کاملاً بجاست و توجه خواهد شد بنده استعدا میکنم از جناب آقای جفرودی که این پیشنهاد را پس بگیرند

مهندس جفرودی - پس میگیرم **رئیس** - پیشنهاد دیگری قرائت میشود (پیشنهاد آقای مشایخی بشرح زیر قرائت شد) پیشنهاد میکنم کوچه های بن بست نیز مشمول این قانون باشد مشایخی

رئیس - وقتی کوچه گفتند این قسمت هم شامل میشود دیگر احتیاج به توضیح ندارد کوچه بن بست و غیر بن بست ندارد

مشایخی - با توضیحی که مقام ریاست دادند و نظر بنده را تأیید فرمودند پیشنهادم را پس میگیرم

رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود (پیشنهاد آقای مهندس اردبیلی بشرح زیر قرائت شد) پیشنهاد میکنم تبصره زیر بلایحه اصلاح توسعه معابر اضافه شود: پیاده روهای خیابانهای که صاحبان آنها استطاعت اسفالت کردن آنها را در شهرستانها ندارند به عهده شهرداریها باشد مهندس اردبیلی

رئیس - آقای مهندس اردبیلی

مهندس اردبیلی - آقایان اگر بشهرستانها تشریف ببرند ملاحظه میفرمائید که اغلب خرابی شهرستانها عدم اسفالت پیاده روهاست و شهرداریها مخصوصاً به این اشکال مبتلا هستند که اغلب صاحبان املاک استطاعت دادن معارج اسفالت را ندارند و این پیاده روها بدون اینکه اسفالت بشود مانده و منظره شهر هم خیلی بد است آقایان شهرستانها را با تهران مقایسه نکنند که

شهرداریها در تهران صاحبان ساختمان را مجبور میکنند که پیاده رو را اسفالت کنند ولی شهرستانها اینطور نیست چون ساختمانها یکجای جلوی خیابان است شاید ارزش قیمت اسفالت را هم نداشته باشد و در نتیجه این خیابانها هم بد نما دیده میشود و خواهش میکنم که به این قسمت توجه بفرمائید (صارمی) - بهمان نسبت هم بودجه شهرداریهای ولایات کم است و نمیشود اینرا

بهبش تحمیل کرد) **رئیس** - این پیشنهاد مخالف آن رأیی است که الان داده شده که اسفالت پیاده روها به عهده صاحبان منازل باشد این منابر با آن طرحی است که صاحبان بنا باید پیاده روها را اسفالت کنند این پیشنهاد قابل طرح نیست و نمیشود رای گرفت پیشنهاد دیگری نیست رأی گرفته میشود به ماده واحده با اصلاحاتی که شده آقایانی

که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد به مجلس سنا فرستاده میشود

۸ - تعیین موقع و دستور جلسه بعد - جلسه را ختم میکنم جلسه **رئیس** - جلسه روز سه شنبه خواهد بود دستور لایحه وزارت جنگ و طرح راجع به اراضی که دو فوریت آن تقاضا شده (مجلس ۲۰ دقیقه بعد از ظهر ختم شد) **رئیس** مجلس شورای ملی - **رضاحکمت**